

Aan Provinciale Staten
Statencommissie RGW

DATUM	7 juli 2015	REFERENTIE	Aart Reurink
ONS NUMMER	81575C4D	DOORKIESNUMMER	06-21124675
NUMMER PS	2015RGW70	E-MAILADRES	aart.reurink@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	rapport Q&A Research		

Onderwerp Statenbrief: voorbereidingen provinciaal detailhandelsbeleid

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Met deze statenbrief willen wij u informeren over de voorbereidingen die wij treffen om te komen tot een provinciaal detailhandelsbeleid en de manier waarop wij u hierbij willen betrekken. In het coalitieakkoord is hierover op het volgende opgenomen:

“Wij zien op detailhandelslocaties de leegstand toenemen. Het vraagstuk rond deze leegstand is complex aangezien het raakt aan het voorzieningenniveau voor consumenten, ruimte voor ondernemerschap, en zorg voor functioneren van bestaande winkelgebieden. Wij zullen ons, vanuit provinciale rol en verantwoordelijkheid, samen met gemeenten beraden op mogelijke actieve interventiestrategieën.”

Aanleiding

Groeiende winkelleegstand en structurele veranderingen in de detailhandelssector, zoals de toenemende invloed van aankopen via internet, roepen de vraag op of de provincie een actiever (ruimtelijk) detailhandelsbeleid moet voeren. Daarom is in samenwerking met bureau Q&A Research een onderzoek uitgevoerd naar de provinciale detailhandelsstructuur en zijn wij het gesprek aangegaan met relevante stakeholders. Bijgevoegd vindt u het rapport van Q&A.

Voorgeschiedenis

De afgelopen collegeperiode is in uw commissie MME verschillende malen gesproken over de problematiek rond detailhandel en de mogelijkheid van een actievere provinciale rol. Naar aanleiding daarvan hebben wij afgelopen zomer opdracht gegeven voor dit onderzoekstraject. Uw commissie MME is daar op 9 februari 2015 bij betrokken.

Essentie / samenvatting:

Het traject bestond uit een kwantitatief onderzoek (inclusief koopstromenonderzoek) naar de provinciale detailhandelsstructuur en een serie bijeenkomsten waarin wij het gesprek aan zijn gegaan met stakeholders: retail, vastgoed, financiers, gemeenten en het rijk. Dit heeft geresulteerd in een rapport met adviezen aan de provincie en een schat aan informatie die is verwerkt in factsheets per gemeente. Daarnaast is gebleken dat partijen elkaar veel te weinig spreken en dat er grote behoefte is aan onderling contact. Bijkomend resultaat van dit traject is dan ook een betrokken netwerk dat graag met ons aan de slag gaat op dit dossier.

De belangrijkste conclusie van Q&A is dat er in de provincie Utrecht te veel detailhandelsmeters zijn en dat het economisch functioneren van de retailsector hierdoor onder druk staat. Hoewel de problematiek vooralsnog minder groot is als in andere delen van het land, zal deze de komende jaren toenemen. Demografische,

economische en technologische (o.a. internet) ontwikkelingen maken dat het consumentengedrag verandert. Als gevolg hiervan zullen er in de toekomst minder winkels zijn en zullen er andere eisen worden gesteld aan winkels en winkelgebieden. Q&A schat in dat alleen al als gevolg van afvloeiing naar internet in deze provincie de komende jaren minimaal 10% van het aantal verkooppunten zal verdwijnen. Dat telt op bij de huidige leegstand van 5,5%. Bovendien worden er nog steeds detailhandelsmeters toegevoegd en is er veel ruimte voor nieuwbouw in bestemmingsplannen. Speciale aandacht vraagt Q&A voor de problematiek rond detailhandel en branchering in de periferie. Door de jaren heen zijn buiten de bestaande winkelstructuren steeds meer winkels toegestaan in de zogenaamde perifere branches, zoals meubelboulevards en tuincentra. Nu hier winkels leeg komen te staan is de verleiding groot om de branchering op deze locaties te verruimen. Daarnaast zijn vooral supermarkten op zoek naar grootschalige vestigingslocaties buiten de bestaande winkelstructuur. Deze ontwikkelingen vormen een bedreiging voor de bestaande winkelcentra.

De problematiek en opgave verschillen sterk per gemeente en winkelcentrum. Sterke centra met een bovenlokale aantrekkingskracht hebben vooral een kwalitatieve opgave. Uitdagingen daarbij zijn het aanpassen aan het nieuwe winkelen, het bieden van een voldoende gedifferentieerd aanbod, inbedding van nieuwe vormen van winkelen (zoals afhaalpunten) en de integratie van retail, horeca en andere dienstverlening. Minder sterke en meer lokale centra hebben daarnaast ook te maken met een kwantitatieve opgave. Afnemende bezoekersaantallen en toenemende leegstand maken dat hier gekeken moet worden naar een compactere invulling waarbij bestaande detailhandelsmeters uit de markt gehaald worden. De mate waarin is mede afhankelijk van het aanbod in concurrerende centra en op perifere locaties.

Q&A adviseert de provincie om langs drie lijnen invulling te geven aan haar rol. Kort samengevat:

1. Pak een regierol door het onderwerp te agenderen, stakeholders te verbinden en gezamenlijk te komen tot beleid en acties. Geef daartoe o.a. een vervolg aan het regionaal platform detailhandel van afgelopen januari.
2. Ga als provincie actiever aan ruimtelijke ordening doen. Dat betekent keuzes maken voor concentratie en ontwikkelgebieden en het sturen op meters en branchering. Belangrijke vraag bij de uitwerking betreft de schaal en de scope van de provinciale rol ten opzichte van de gemeentelijke verantwoordelijkheid.
3. Ontwikkel activiteiten om gemeenten en marktpartijen te ondersteunen bij de complexe opgaven rond herstructurering en transformatie van verouderde winkelgebieden.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met het uitwerken van een detailhandelsbeleid beogen wij een bijdrage te leveren aan de provinciale ontwikkelopgaven op het gebied van 'Utrecht topregio' (vestigings- en investeringsklimaat) en 'Krachtige steden en dorpen' (voorzieningsniveau, leegstand).

Financiële consequenties

Het proces van beleidsvoorbereiding wordt gefinancierd vanuit bestaande budgetten. Voor de uitvoering van het toekomstige beleid zal nog naar dekking moeten worden gezocht. Gedacht kan onder andere worden aan het meenemen van dit thema in de integrale aanpak van de binnenstedelijke ontwikkeling.

Vervolgprocedure/voortgang

Het advies om dit dossier in nauwe samenwerking met stakeholders op te pakken past bij onze ambitie en rolopvatting zoals verwoord in het nieuwe coalitieakkoord 'In verbinding!'. De tweede helft van dit jaar zullen wij gebruiken om deze samenwerking verder op te pakken. Eerste stap daarin is een bestuurlijke startbijeenkomst met gemeenten (na de zomer), tweede stap een regionaal platform detailhandel (najaar). De uitkomsten van deze bijeenkomsten gebruiken wij bij het bepalen van onze provinciale rol en inzet op het gebied van detailhandel.

De uitkomsten van dit proces zijn input ten behoeve van de herijking van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en -verordening en voor de herijking van de (verbrede) Kadernota Binnenstedelijke Ontwikkeling en het gelijknamige uitvoeringsprogramma.

Wij willen u actief betrekken in dit proces. Daartoe stellen wij voor om aan het begin van het proces in afstemming met de Griffie een werksessie te organiseren om te komen tot gezamenlijke uitgangspunten. Ook ontvangt u een uitnodiging voor het regionaal platform detailhandel, zodat u met de maatschappelijke partners in dialoog kunt gaan over de aanpak van dit vraagstuk. Begin 2016 zullen wij een beleidsnotitie detailhandel ter besluitvorming aan u voorleggen. Desgewenst kunnen wij hieraan voorafgaand nog een werksessie met u organiseren.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,